

Pandemiczna – rzeczywista i wirtualna – „mapa marzeń” toruńskich licealistów pierścienia staromiejskiego

Oglądając pierwsze relacje telewizyjne czy słuchając, początkowo trudnych do zaakceptowania, przekazów medialnych z rozwoju pandemii Covid-19 w Polsce, o wprowadzanych ograniczeniach przemieszczania się i zakazach gromadzenia się w przestrzeni publicznej, zastanawiało nas czy można posiadane wspomnienia i wyobrażenia, co do najczęściej odwiedzanych miejsc oraz marzenia i plany w okresie całkowitej kwarantanny – w określony sposób zmapować. Młodzież szkolna podlegała w tym okresie wszystkim obostrzeniom, a więc stanowiła idealną grupę docelową.

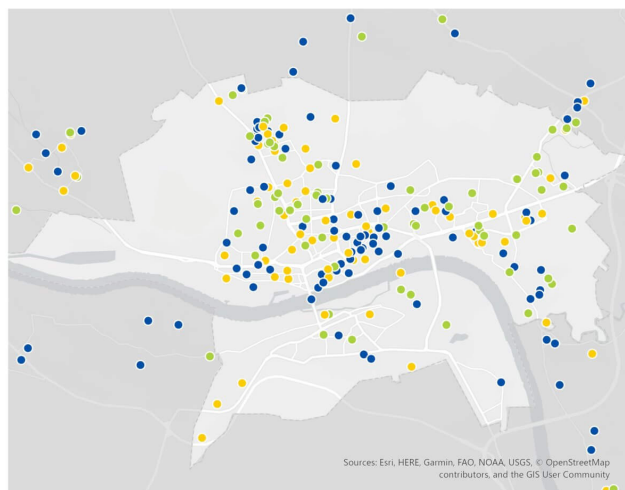
Wybrana grupa docelowa

W 30 placówkach oświatowych w Toruniu na poziomie ponadgimnazjalnym uczy się prawie 11 tys. uczniów. Wśród nich istotną grupę stanowią licealiści 12 publicznych szkół, których rozkład jest zróżnicowany. Wybór placówki przez kandydata jest zdeterminowany przez szereg czynników, w tym m.in. oferowany profil klasy, pozycja w rankingach czy lokalizacja. Niekwestionowanym sercem miasta jest Starówka, czyli wyraźnie ograniczona przestrzennie najstarsza część grodu Kopernika, złożona z szeregu zabytków i rozpoznawalnych miejsc. W jej wnętrzu lub w bezpośrednim otoczeniu zlokalizowane są trzy licea (I – im. M. Kopernika, IV – im. T. Kościuszki oraz X – im. prof. S. Banacha), nazwane w realizowanym projekcie liceami pierścienia staromiejskiego. Szkoły położone są bardzo blisko siebie, a średnia odległość między nimi w linii prostej wynosi niespełna 490 m. We

wszystkich rankingach, szkoły te zajmują wysokie miejsca i przykładowo w miejskim *Rankingu Liceów Perspektyw* w 2020 roku znalazły się one odpowiednio na: 2. (IV LO), 3. (I LO) i 5. (X LO) pozycji. 2250 uczniów tych szkół stanowiło, więc naszą grupą badawczą.

Wskaż na mapie miejsce swojego zamieszkania

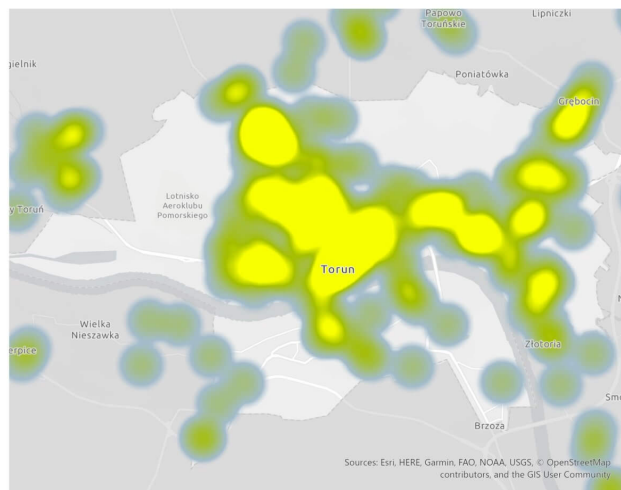
Pandemiczna - rzeczywista i wirtualna - „mapa marzeń” toruńskich licealistów pierścienia staromiejskiego

0 0,5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 km

Liceum

- I Liceum Ogólnokształcące
- IV Liceum Ogólnokształcące
- X Liceum Ogólnokształcące

0 0,5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 km

- Niska koncentracja
- Wysoka koncentracja

Krzysztof Filipkowski, Mieczysław Kunz, UMK w Toruniu

Założenia badawcze – co chcieliśmy poznać?

Przystępując do badania ankietowego wśród uczniów chcieliśmy pobudzić ich myśli, odwołać się do wspomnień, nauczyć geolokalizacji (błędne założenie!) oraz dokonać geograficznej oceny przestrzeni pod kątem indywidualnie rozpatrywanej atrakcyjności oraz spełniania przez nią wybranych funkcji. Naszym celem było stworzenie rzeczywistej i kognitywnej pandemicznej „mapy marzeń”. Ponadto, chcieliśmy się dowiedzieć czy występują istotne różnice w postrzeganiu i ocenie toruńskiej przestrzeni wśród uczniów wytypowanych liceów, czy istnieją oddzielne miejsca ich spotkań oraz co w ich ocenie

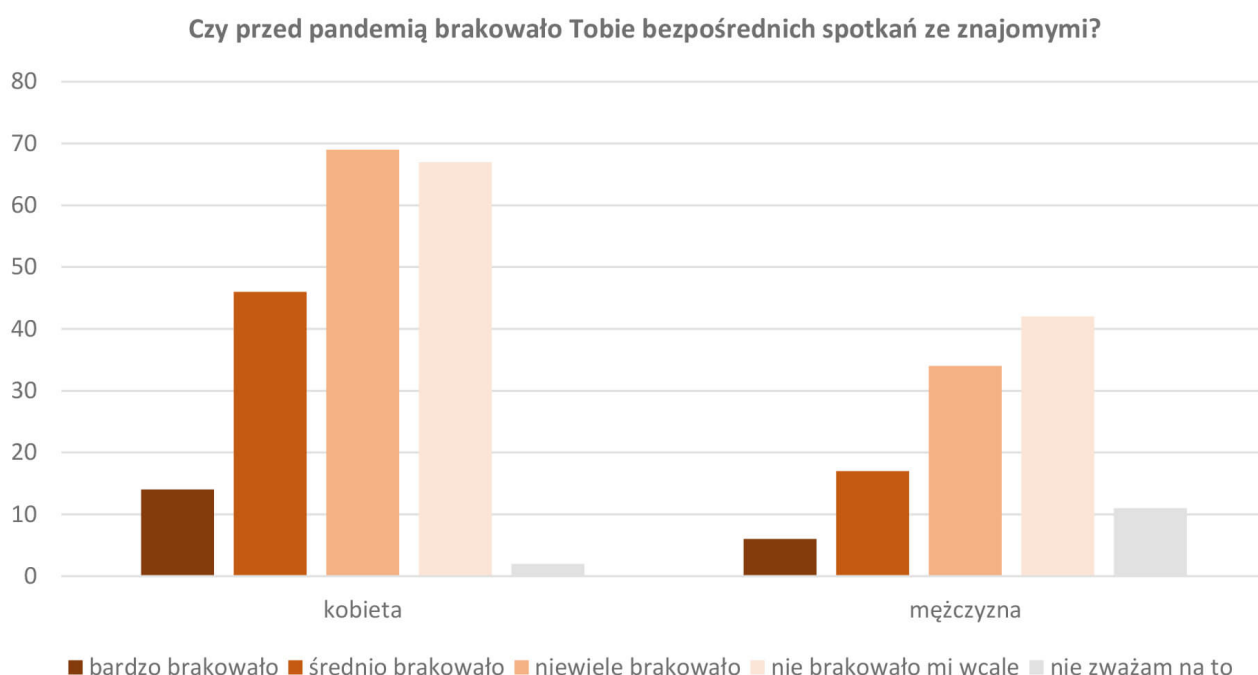
jest najbardziej charakterystyczne w Toruniu. Jako mieszkańcy miasta oraz absolwenci tych szkół mieliśmy swoje typy i podejrzenia, ale do końca zastanawialiśmy się, czy nie będziemy zaskoczeni.

Projekt ankiety i jej realizacja

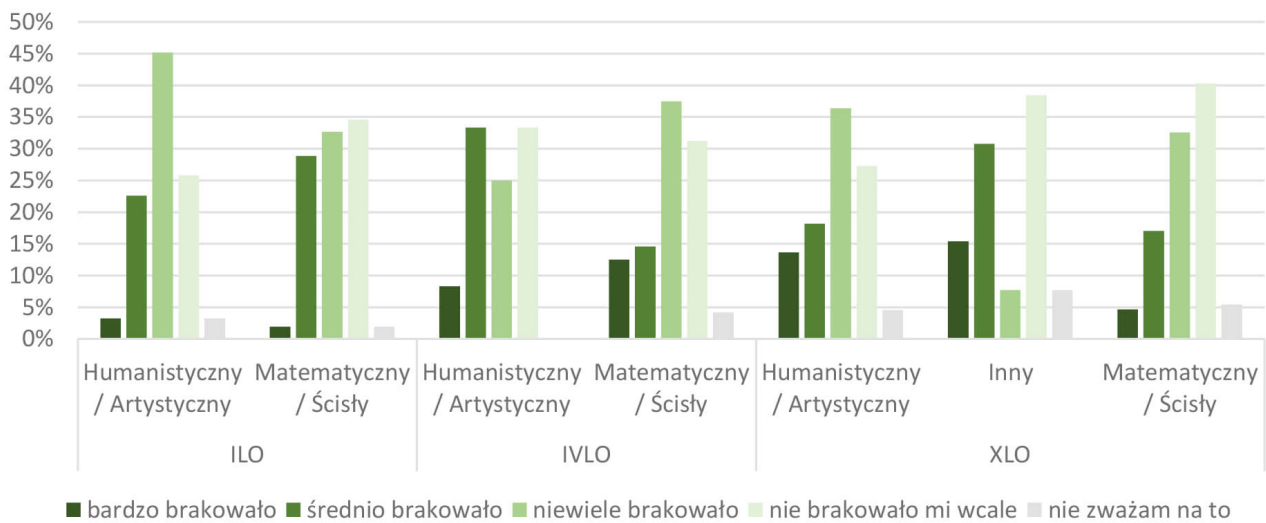
Przygotowanie ankiety do stworzenia pandemicznej „mapy marzeń” nie było łatwym zadaniem. Z jednej strony nie chcieliśmy zanudzić pytaniami o rzeczywistość, która wszystkim mocno doskwierała i zdecydowanie zmieniła codzienne czynności, a z drugiej strony byliśmy przekonani, iż jest to ten moment, który się więcej prawdopodobnie nie powtórzy – całkowita kwarantanna osób do 18 roku życia. Byliśmy przekonani, iż przy wzbogaceniu ankiety o atrakcyjną formułę kartograficzną szansa powodzenia projektu wzrasta. Nie baliśmy się przy tym ograniczeń Survey123 for ArcGIS (Esri), mimo iż rozbudowanie kwestionariusza następowało każdego dnia. Docelowa ankieta składała się z 18 pytań podzielonych na trzy części – metryczka, nawyki i upodobania przed oraz po pandemią. 12 pytań dotyczyło wskazania na mapie, a pozostałe jednokrotnego wyboru z podanych opcji. Po uzyskaniu zgody dyrektorów, link do kwestionariusza został przekazany przez dziennik elektroniczny uczniom. Ankieta otwarta była tylko przez 11 dni (do końca kwietnia), ale zdecydowanie największa aktywność (ponad 90%) odnotowana była w ciągu pierwszych trzech dni od jej uruchomienia. Łącznie ankietę otworzyło i przeszło przez metryczkę 525 osób (zwrotność 23%), przy czym respondenci z X LO stanowili 38%, I LO – 33%, a IV LO – 29%. Było to proporcjonalnie w stosunku do liczby uczniów. Po weryfikacji wszystkich rekordów przyjęliśmy założenie, iż wykorzystujemy tylko kompletne ankiety do dalszej analizy danych i wizualizacji jej wyników (308).

Nawyki oraz upodobania licealistów przed i w trakcie pandemii

Przed pandemią uczniom trzech liceów nie brakowało bezpośrednich spotkań ze znajomymi. Niewielki procent – 14% kobiet i 6% mężczyzn stwierdziło inaczej. Nie było istotnej różnicy w odpowiedziach w podziale na klasy (1, 2 czy 3) oraz profil kształcenia.

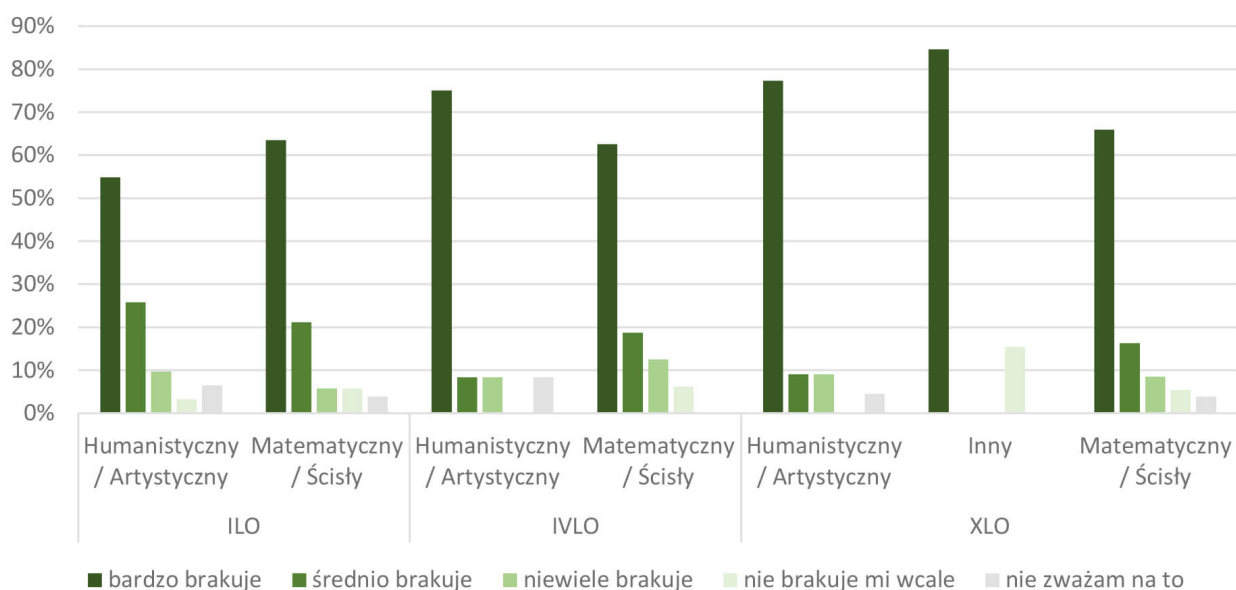

Czy przed pandemią brakowało Tobie bezpośrednich spotkań ze znajomymi?

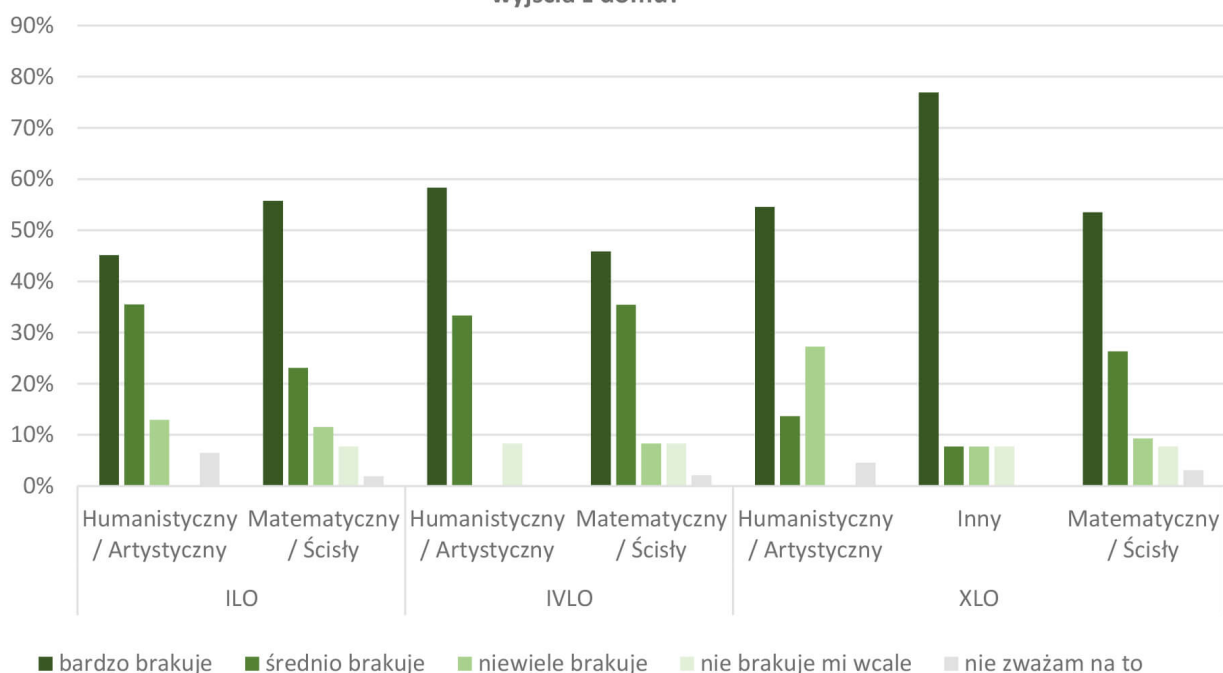

Sytuacja mocno zmieniła się w trakcie obowiązkowej kwarantanny – uczniom bardzo brakowało takich spotkań, dotyczyło to nawet 85% respondentów. Zakaz możliwości samego wyjścia z domu też był mocno sygnalizowany. Tylko 8% uczniów nie przeszkadzało przymusowe zamknięcie. Gdyby zezwolono im na jednorazowe wyjście z domu podczas tych ograniczeń, to zdecydowana większość wybrałaby spotkanie z przyjacielem lub przyjaciółką w miejscu ich zamieszkania, kolejna grupa las czy park, a następna spacerowałaby po Starówce.

Czy w trakcie trwania obowiązkowej kwarantanny brakuje Tobie bezpośrednich spotkań ze znajomymi?

Czy w trakcie trwania obowiązkowej kwarantanny brakuje Tobie możliwości wyjścia z domu?

Zaskakujące jest to, że w przypadku hipotetycznego zamknięcia na stałe z powodu pandemii wybranego punktu usługowego, rozrywkowego czy rekreacyjnego zdecydowana większość uczniów wskazała, iż najbardziej brakowałoby im galerii handlowych, a

następnie ulubionej kawiarni i restauracji, mimo iż pierwszym miejscem, do którego planują pójść po zakończeniu kwarantanny będzie spacer po Starówce.

Założmy, że zezwolono Tobie na jednorazowe wyjście z domu podczas kwarantanny. Wskaż miejsce, do którego się wtedy udasz.

I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

IV Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki

X Liceum Ogólnokształcące im. prof. Stefana Banacha

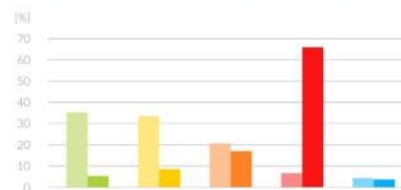
1:250 000
przy wielkości arkusza A3

Krzysztof Filipekowi, Mieczysław Kozłowski – UMK w Toruniu

TWARZE PRZYJACIÓŁ SKRYTE ZA MASECZKĄ

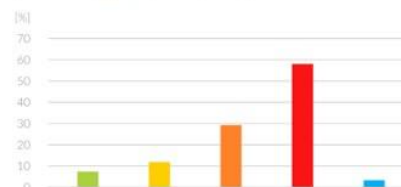
Pandemiczna - rzeczywista i wirtualna - „mapa marzeń” toruńskich licealistów pierścienia staromiejskiego

Jaki był/jest Twój stosunek do bezpośrednich spotkań ze znajomymi?

8
uczniowie zwrócili uwagę na fakt, że bardzo brakowało im spotkań przed pandemią i w jej trakcie

Czy w trakcie trwania obowiązkowej kwarantanny brakowało Tobie możliwości wyjścia z domu?
np. na rower, jogging, spacer czy zakupy

PRZED PANDEMIA
nie brałem/wzięła wcale
niewiele brakowało
średnio brakowało
bardzo brakowało
nie wiadomo na to

W TRAKCIE PANDEMII
nie brakowało wcale
niewiele brakowało
średnio brakowało
bardzo brakowało
nie wiadomo na to

17%
uczniowie udali się do domu swojego najbliższego przyjaciela, przyjaciółki lub do swojej drugiej połowy.

13%
respondentów udało się do lasu lub parku. Fraza „las” pojawiała się w odpowiedziach nielicznie.

Zdjęcie dzięki uprzejmości Jana Garsteckiego © UO Toruń

Mapowanie przestrzeni oczami licealistów

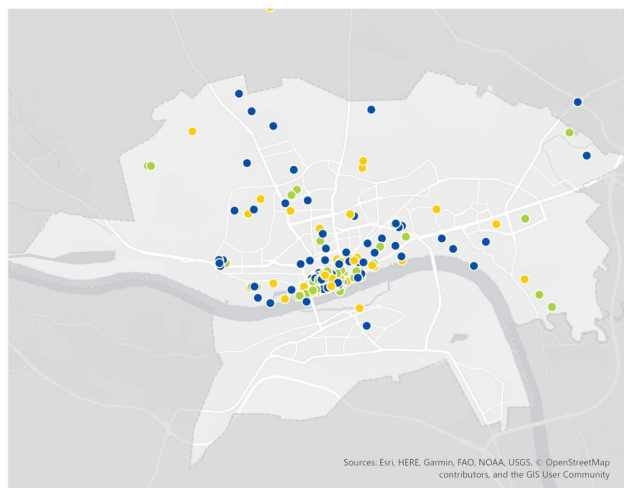
Badani uczniowie zamieszkują wszystkie toruńskie osiedla, a także dojeżdżają z sąsiednich miejscowości. Najbardziej jednak lubią przebywać i spotykać się ze znajomymi w jego historycznej części – Starówce i takich wyborów dokonali bez względu na reprezentowaną szkołę czy profil kształcenia.

Gdyby każdy uczeń, który lubi spotykać się na Bulwarach Filadelfijskich zaprosił trzech swoich znajomych, to zgodnie z zasadą zachowania dystansu społecznego tj. 2 metrowego odstępu między osobami w miejscach publicznych, zajęłoby całą długość

toruńskiego nabrzeża pomiędzy mostem im. Józefa Piłsudskiego a mostem kolejowym im. inż. Ernesta Malinowskiego. Podobnie nie starczyłoby ciągu komunikacyjnego prowadzącego od Collegium Maximus do kościoła pw. św. Katarzyny dla wszystkich chętnych na spotkanie na Starówce.

Wskaż na mapie miejsca, w których najbardziej lubisz spotykać się ze znajomymi

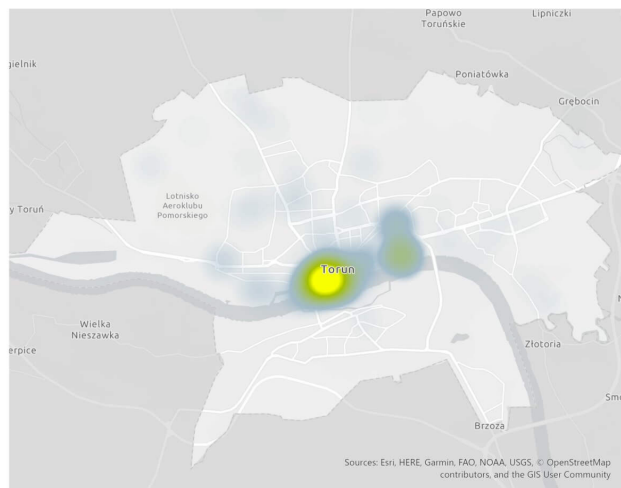
Pandemiczna - rzeczywista i wirtualna - „mapa marzeń” toruńskich licealistów pierścienia staromiejskiego

0 0,5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 km

Liceum

- I Liceum Ogólnokształcące
- IV Liceum Ogólnokształcące
- X Liceum Ogólnokształcące

0 0,5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 km

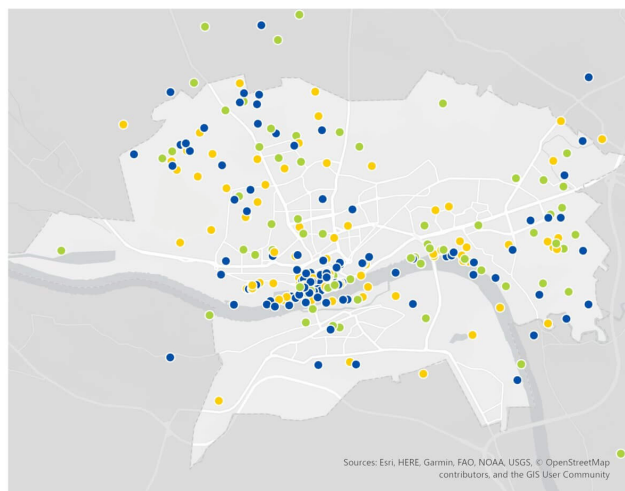
Niska koncentracja
Wysoka koncentracja

Krzysztof Filipkowski, Mieczysław Kunz, UMK w Toruniu

Jeśli szukają samotności to zdecydowana większość odnajduje ją także w obszarze Starego Miasta lub na terenach sąsiadujących parków.

Jeśli szukasz w Toruniu samotności i spokoju, to gdzie je odnajdziesz?

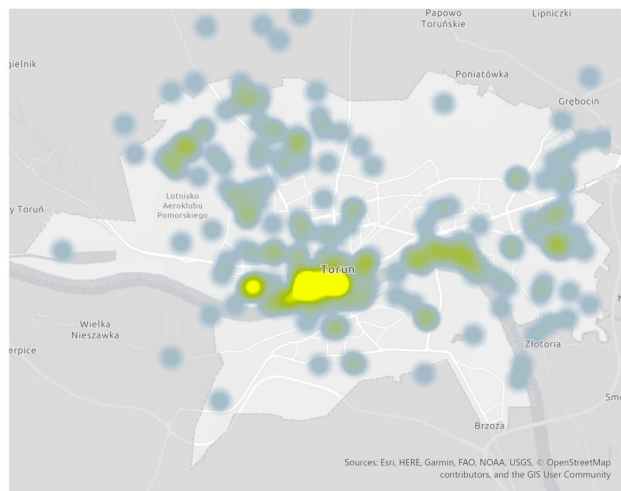
Pandemiczna - rzeczywista i wirtualna - „mapa marzeń” toruńskich licealistów pierścienia staromiejskiego

0 0,5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 km

Liceum

- I Liceum Ogólnokształcące
- IV Liceum Ogólnokształcące
- X Liceum Ogólnokształcące

0 0,5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 km

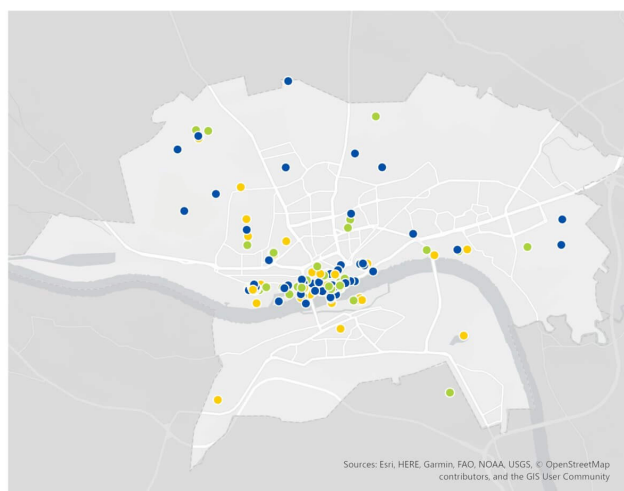
Wysoka koncentracja
Niska koncentracja

Krzysztof Filipkowski, Mieczysław Kunz, UMK w Toruniu

Obszary te pokrywają się także z propozycjami lokalizacji zajęć na świeżym powietrzu, przy czym mediana odległości pomiędzy miejscem zamieszkania a miejscem w którym uczniowie lubią przebywać w samotności wynosi aż 4,5 km.

Gdyby lekcje mogły odbywać się na świeżym powietrzu, to jaka jest Twoja propozycja takiego miejsca?

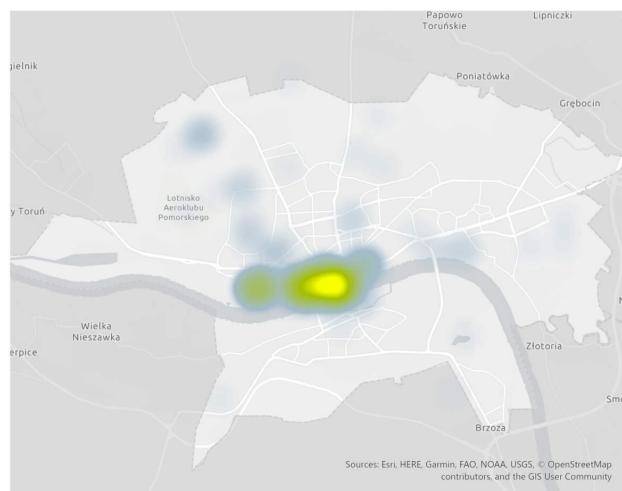
Pandemiczna - rzeczywista i wirtualna - „mapa marzeń” toruńskich licealistów pierścienia staromiejskiego

0 0,5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 km

Liceum

- I Liceum Ogólnokształcące
- IV Liceum Ogólnokształcące
- X Liceum Ogólnokształcące

0 0,5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 km

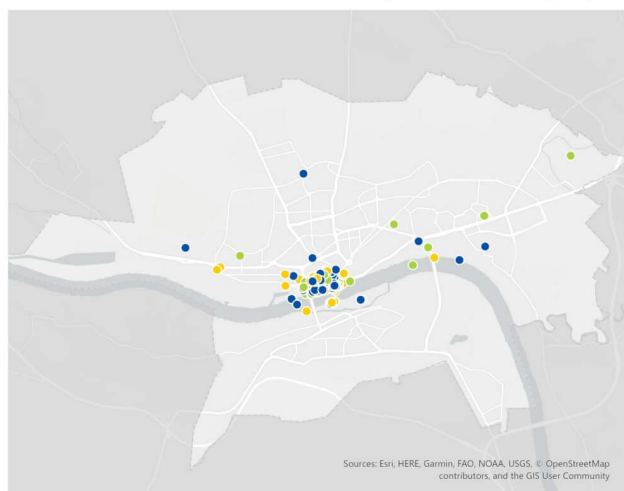
Niska koncentracja
Wysoka koncentracja

Krzysztof Filipkowski, Mieczysław Kunz, UMK w Toruniu

W ocenie uczniów najbardziej charakterystycznym miejscem Torunia jest Pomnik Kopernika, Rynek i Ratusz Staromiejski oraz ulica Szeroka i właśnie tam zabraliby znajomego, który po raz pierwszy przyjechał do tego nadwiślańskiego grodu.

W jakie miejsce zabierzesz kogoś, kto pierwszy raz przyjechał do Torunia

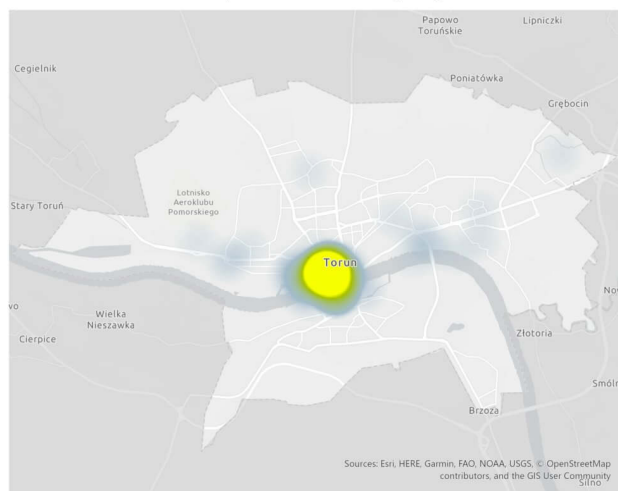
Pandemiczna - rzeczywista i wirtualna - „mapa marzeń” toruńskich licealistów pierścienia staromiejskiego

0 0,5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 km

Liceum

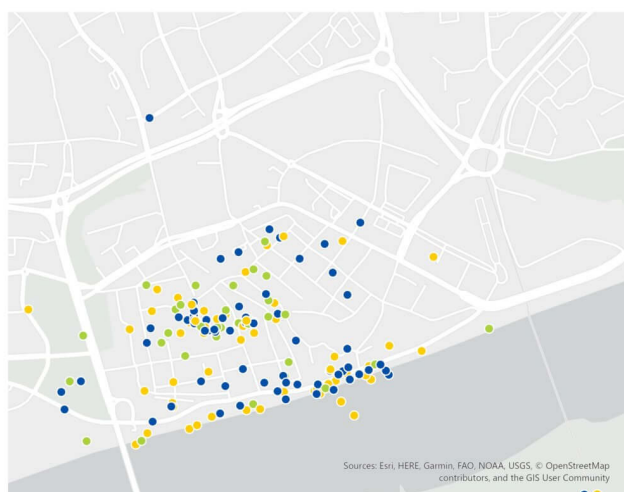
- I Liceum Ogólnokształcące
- IV Liceum Ogólnokształcące
- X Liceum Ogólnokształcące

0 1 2 4 6 8 10 km

Niska koncentracja

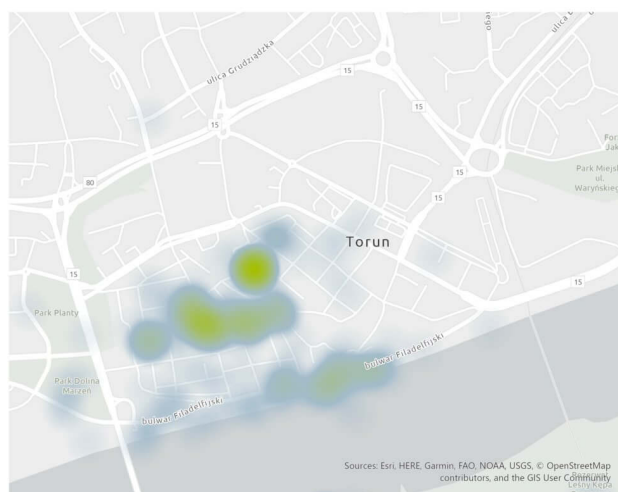
Wysoka koncentracja

0 0,5 1 km

Liceum

- I Liceum Ogólnokształcące
- IV Liceum Ogólnokształcące
- X Liceum Ogólnokształcące

0 0,5 1 km

Niska koncentracja

Wysoka koncentracja

Krzysztof Filipkowski, Mieczysław Kunz, UMK w Toruniu

Czy to wszystko nas dziwi? Absolutnie nie! Toruńska Starówka wpisana została w 1997 roku na listę światowego dziedzictwa UNESCO, zaś w 2007 roku, w plebiscycie *Rzeczypospolitej*, uznano ją za jeden z siedmiu cudów świata a Rynek i Ratusz Staromiejski wybrany został przez czytelników *National*

Geographic, jako trzecie najpiękniejsze miejsce na świecie.

W zakresie oceny przestrzeni nie ma różnic pomiędzy uczniami tych trzech szkół. Nie powinno być inaczej, ponieważ wytypowany pierścień staromiejski jest zwarty, wyjątkowy i tak charakterystyczny, że nie może dzielić. On łączy. łączy uczniów, łączy mieszkańców, łączy turystów, łączy wspomnienia, co jest niezmiennie od trzech dekad, kiedy to autorzy tego badania uczyli się właśnie w tych szkołach...